

Sebő • Kovács András Ferenc

Árdeli szép tánc

Gutenberg Kiadó
Csíkszereda

Hajnali csillag peremén

Hajnali csillag peremén
várjuk a reggelt, te meg én:
harmatozó fény a házunk,
mélybe kalimpál a lábunk.

Vacsoracsillag peremén
lessük az estét, te meg én:
elsuhanó fény a házunk,
reszket a mélyben a lábunk.

Földre bukó fény: te meg én.
Éjbe hunyó fény: te meg én.
Lobban a sóhaj-uszályunk:
csönd ciripelget utánunk.

Szüreti mulatságok

Nem tud a hód röpködni:
Ha tud, akkor fácska!
Macska fogott a pocok
A papné tornácán.

Ha az ökör röpkölné:
Bögné a pinta szépen!
Cickányt fej a vincellér
Bedőlt borpincében.

Részeg szamár ha röpkölné:
Lehetne rigó tán!
Cingár kutya cimbalmoz,
S kesereg a nótán.

Vándor kecskék röpkölnék:
Nézi jámbor fácska!
Rovást olvas a bivaly
Régi járompálcán.

Csillagcsengő

Jégcsap csendül, jégcsap cseng –
csillagcsengő égen leng.
Jégcsap csücskén csüngő nesz –
csilló neszből csengés lesz.

Jégcsap csücskén fény csendül –
égen csüngő szél lendül...
Jégcsap csörren, csilló csend –
csokros csillagcsengő cseng.

Bálványos

Tél van. Az égbolt márványos.
Vár a magasban Bálványos vára
ködökben álmodván...
Vár a bogár is a fák odván.

Vár a tavaszra az ábrándos,
vén hegyek álma s Bálványos.
Hó hull... Egy angyal Altorján
lépdél a lengő lajtorján...

Erdélyi tél

Mindent befújnak, fednek zord havak.
Jégcsap-szakáll csüng bölcs kunyhó-eresztül:
Karmos szelek zimankót hordanak
Aggult időben, Erdélyen keresztül.

Vén fák az erdőn fölcsikorganak,
Húnyt csillagképek régi fénye rezdül,
S az égi órák visszaforganak...

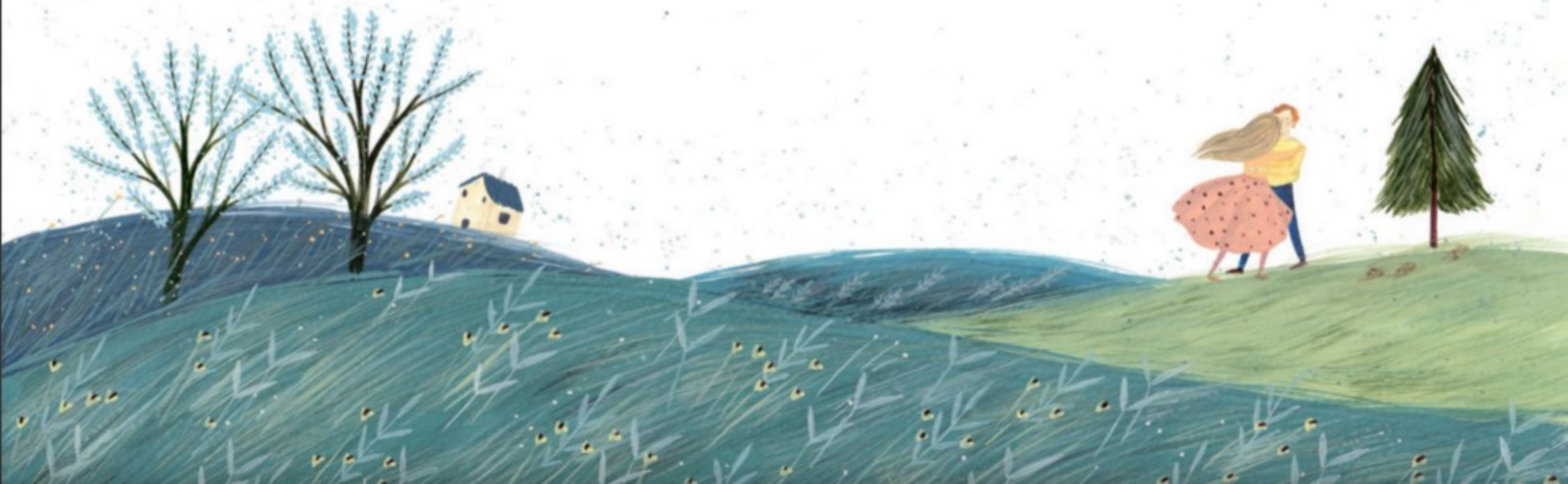
Aggult időben, Erdélyen keresztül
Karmos szelek zimankót hordanak,
Jégcsap-szakáll csüng bölcs kunyhó-eresztül:
Mindent befújnak, fednek zord havak.

20. Árdeli szép tánc (3:08)

Erdélynek a románok által használt „Ardeal” megnevezése valójában a régi magyar ejtés visszhangja, mint annyi sok más tulajdon- és köznévi esetben is. Az alcímben olvasható „Hódolat Weöres Sándornak” nemcsak a csöngői Mester iránti főhajtásra utal, hanem az „Ugrótáncot jókedvemből” kezdetű versére is, melyet már Weöres is egy régebbi ének hatására írt. Ahogy ezt ő maga mesélte el nekünk: a „Szépen kellő, híves szellő fű téged, Kolozsvár” kezdetű, 18. századi panorámavers volt az ihletője. De hiába az azonos, hajdútáncos, kuruc kori forma – az Árdeli szép tánc mégsem olyan elemelten játékos és jókedvű, mint a weöresi Ugrótánc. Játék ez is, de jóval fanyarabb játék, mert életbevágóan személyes, szomorkás és vad is egyben. A három megnevezett folyó: a Szamos, a Maros és a Küküllő meghatározóan fontos szerepet játszottak KAF hajdani életében. És van itt egy komolyabban gondolt nagy idézőjel is: az „Így volt rég, úgy volt rég”. Ez a táncbeli, szép panoráma, amely teljes világok szétesésének képeit mutatja, bizony már nem csak Erdélyről szól.

21. Sárpataki csujogatók (3:30)

Költőnk különféle csujogatókat (magyarán: táncszókat) nemcsak Kolozsvárott, a Monostori úti táncházban, vagy a korabeli táncházlemezeken hallhatott, hanem közeli élményekből, rokoni közegekből is gyűjtögetett, még fiatalon, Marossárpatakon. A duhaj táncolás közben kiáltozott ritmikus és rímelő verssorok – melyekkel kulturáltan, de lényegre tapintóan be lehetett szólni egymásnak – ősrégi hagyományból erednek. A táncolás egykor olyan lehetett nálunk is, mint amit a bihari románoknál láttunk a legutolsó időkig: ütempáros, aprózó zenére nagy lábdo-bogással, nem éneklő, hanem hangosan kiáltozó párok járták. „Supra agnő! Szőkj fel kabla! / Hazajött férjed, tombj Kató!” – rikoltja a Körmöcbányai táncszó 1505 körül, megörökítve egyúttal a tánc régi magyar nevét, megfelelőjét, közös nevezőjét: a „tombolást” is. Szövegünkben (egyebek mellett) ismét a Maros menti községek nevei röppennek fel. A zene a monarchiabeli térzenék meghitt hangulatához igazodik.

Az elhangzó versek

tizennégy darabja (2., 3., 4., 5., 6., 7a-b., 8a-b., 10., 11., 12a-b., 15., 16., 20a-b., 21.) legutóbb a *Hajnali csillagperemén* (Magvető, 2007) című gyerekvers-válogatásban jelent meg. Két vers: az *Ősz-téli dallamok* (18.) először a *Fattyúdalokban* (Magvető, 2003), a *Pinduritaligala-dal* (9.) pedig az *Egerek könyvében* (Magvető, 2015) jelent meg. További öt vers: az *Ugratós* (1.), a *Kisdéd székelly idyllium* (13.), az *Ősz őnarckép* (14a-b.), a *Tzimbalom-variáció* (17.) és az *Ubi sunt?* (19a-b.) címűek, habár hihetetlenül régen keletkeztek – külön kötetben még nem jelenhettek meg, könyvben mind kiadatlanok még.

Dallista • Tartalom

1. Sebő-KAF: Ugratós (1:54)	5
2. KAF: <i>Nekeresdország királya vagyok</i> (0:42)	6
3. Sebő-KAF: Hajnali csillag peremén (2:24)	9
4. Sebő-KAF: Szüreti mulatságok (1:49)	10
5. Sebő-KAF: Csillagcsengő (1:35)	13
6. Sebő-KAF: Bálványos (2:43)	14
7a. KAF: <i>Erdélyi tél</i> (0:44)	17
7b. Sebő-KAF: Erdélyi tél (2:31)	
8a. KAF: <i>Szüreti ének</i> (1:46)	18
8b. Sebő-KAF: Szüreti ének (3:03)	
9. KAF: <i>Pinduritaligala-dal</i> (1:29)	21
10. Sebő-KAF: A falánk elefánt (2:04)	22
11. Sebő-KAF: Maros hídjá leszakad (3:13)	25
12a. KAF: <i>Sárpataki tutajosdal</i> (0:26)	26
12b. Sebő-KAF: Sárpataki tutajosdal (1:56)	
13. Sebő-KAF: Kisdéd székelly idyllium (1:00)	29
14a. KAF: <i>Ősz őnarckép</i> (0:23)	30
14b. Sebő-KAF: <i>Ősz őnarckép</i> (0:41)	
15. KAF: <i>Szénaitlat</i> (1:08)	33
16. Sebő-KAF: Kínai dallam (1:19)	34
17. Sebő-KAF: Tzimbalom-variáció (1:01)	37
18. Sebő-KAF: <i>Ősz-téli dallamok</i> (2:06)	38
19a. KAF: <i>Ubi sunt?</i> (1:05)	41
19b. Sebő-KAF: <i>Ubi sunt?</i> (2:16)	
20a. KAF: <i>Árdeli szép tánc</i> (1:04)	42
20b. Sebő-KAF: <i>Árdeli szép tánc</i> (2:57)	
21. Sebő-KAF: Sárpataki csujogatók (3:41)	45
Sebő Ferenc: <i>Maá heru</i>	47

Rövidítések:

Sebő = Sebő Ferenc (zeneszerző); KAF = Kovács András Ferenc (költő)
A kurzívval szedett címek a költő előadásában, zene nélkül hangzanak el.